

KIYIMGA QO'YILGAN TALABLAR VA TIKUV BUYUMLARI KONSTRUKTSIYASI DETALLAR SHAKLINI O'RGANISH

Z.R.Kenjayeva

Farg'ona viloyati Oltiariq tumani

2-son kasb-hunar maktabi I.CH.T.U.

+998932102396 ziyodakenjayeva5@gmail.com

Annotatsiya: Kiyimni loyihalash talablar programmasini o'rganish, qo'yiladigan talablar turlari, kiyim konstruksiyasini yaratishda undagi shakl farqlari.

Kalit so'zlar ; Ekspluatasion, gigiyenik, estetik, ergonomil, siluet, shakl, gazlama, talablar, hususiyatlar.

Annotation: Studying the clothing design requirements program, types of requirements, differences in form when creating clothing construction

Keywords; Operational, hygienic, aesthetic, ergonomic, silhouette, shape, ventilation, requirements, features.

Kiyimni loyihalash talablar programmasini tuzishdan boshlanadi. Talablar ikki gruppaga ajratiladi: istemolchi (matlubotchi)lar talablari va sanoat-ekonomika nuqtai nazaridan qo'yiladigan talablar.

Ekspluatatsion talablar deganda, kiyimning vazifasiga va foydalanish sharoitlariga mosligi, qulayligi, chidamliligi, ishonchliligi, shaklining barqarorligi tushunadi.

Estetik talablar deganda, kiyimning modaga mosligi, yangi gazlamalardan tikilganligi, istemolchilarning estetik didlarini qondirishi tushuniladi.

Gigiyenik talablarga kiyimning issiqlik balansi, havo o'tkazuvchanligi, ichki (kiyim ostidagi) nam-terdan yoki tashqi nam (qor-yomg'ir) ta'siridan himoyalash darajasi, yengilligi, konstruksiyasining qulayligi (kishining normal fiziologik funksiyalariga halaqit bermasligi) kiradi. Gigiyenik talablar bir muncha umumiyroq bo'lib, ergonomik talablarni ham o'z ichiga oladi.

Ergonomik talablar esa antropometrik, gigiyenik va psixo-fiziologik moslikka oid bir qancha ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi.

Ikkinchi gruppaga texnologik, standartlashtirish va uning metodlari, tejamkorlikdan iborat talablar kiradi. Tejamkorlik loyihalash xarajatlari, ishlab chiqarishni texnologik, konstruktorlik va texnik jihatdan tayyorlash bilan bog'liq harajatlar, shuningdek, istemolchilarning undan foydalanish xarajatlari bilan xarakterlanadi.

Tikuv buyumlari konstruksiyasi detallar shakli va soniga, buyumda choklar va uzellar joylanishiga, kiyimning turi va materiallar xususiyatlariga hamda tayorlash usullariga bog'liq. Buyumning konstruksiyasi, soni o'zgaruvchan va model tuzilishiga bog'liq bo'lgan detallardan iborat.

Tikuv buyumining shakli uni xilma-xil konfiguratsiya va razmerdagi detallarga konstruktiv jixatdan bo'linishi natijasida tuziladi. Bundan asosiy detallarning (old va ort bo'laklar, yenglar) konfiguratsiyasi bilan materialning turi va buyumning shakli orasida uzviy bog'lanish kuzatiladi.

Shakl hosil qilinishda konstruktiv vositalarga ko'krak, bel va buksa chiziklarida to'kislikka beriladigan qo'shimchalar hamda konstruktiv elementlar kiradi.

To'kislikka beriladigan qo'shimchalar qiymati buyumning silueti va o'lchamlariga bog'liq; ularning chizma uchastkalari bo'yicha taqsimlanishi esa tikuv buyumining shakliga bog'liq.

Kiyimning shakli muxim kompozitsion elementlardan biri xisoblanadi. Uning taxlili quyidagi yo'nalishlarda olib boriladi.

- chiziqlari, bezaklari, ko'rinadigan choklari, gazlamaning turi, uning sirti, rangi, shakllanish xususiyatlari;
- kiyimning to'kislik darajasi;
- kiyimning shaklining ichki tuzilishi;
- odam qomatining plastik shakli;

Kiyimning shakliy tavsifi. Kiyimning shaklini asosan siluet, konstruktiv va dekorativ chiziqlar tashkil etadi.

Siluet chiziqlari. Kiyimning proportsiyalari, xajmiy shakli va uning tashqi kontur chiziqlari bilan aniqlanadi. Siluet chiziqlari qatoriga yelka, bel, etak hamda kiyimning old va qn tashqi qiqfasini idrok qilishga tayyor beradigan chiziqlar kiradi.

Zamonaviy kiyim modellashtirish amaliyotida barcha yoshdagi iste'molchilarning o'lcham va to'lalilik guruxlariga mo'ljallangan bir necha yetakchi siluetlar qabul qilingan. Ulardan uchitasi to'g'ri ,yopishgan , nimyopishgan ko'p yillar mobaynida moda o'zgarishlariga qaramay asosiy klassik siluetlarga aylangan. Siluet frantsuzcha «silouett» - so'zidan kelib chiqqan bo'lib, predmetning tekislikka tushgan kontur chiziqlarini anglatadi. Ayrim davrlarda etagi kengaygan yoki toraygan trapetsiyasimon siluet ham modadan o'rin egallagan

Xulosa qilib shuni aytamizki kiyimni loyihalayotganimizda matoning har bir xususiyatiga etibior berishimiz zarur. Kiyim konstruksiyasi ustida ishlayotganimizda kiyimning tashqi siliet juda muhim sanaladi. Kiyimning mukammal yaratilishi , haridorgil bo'lishi uning talablari va konstruksiyasi to'g'ri ishlanganligiga bog'liq bo'ladi.